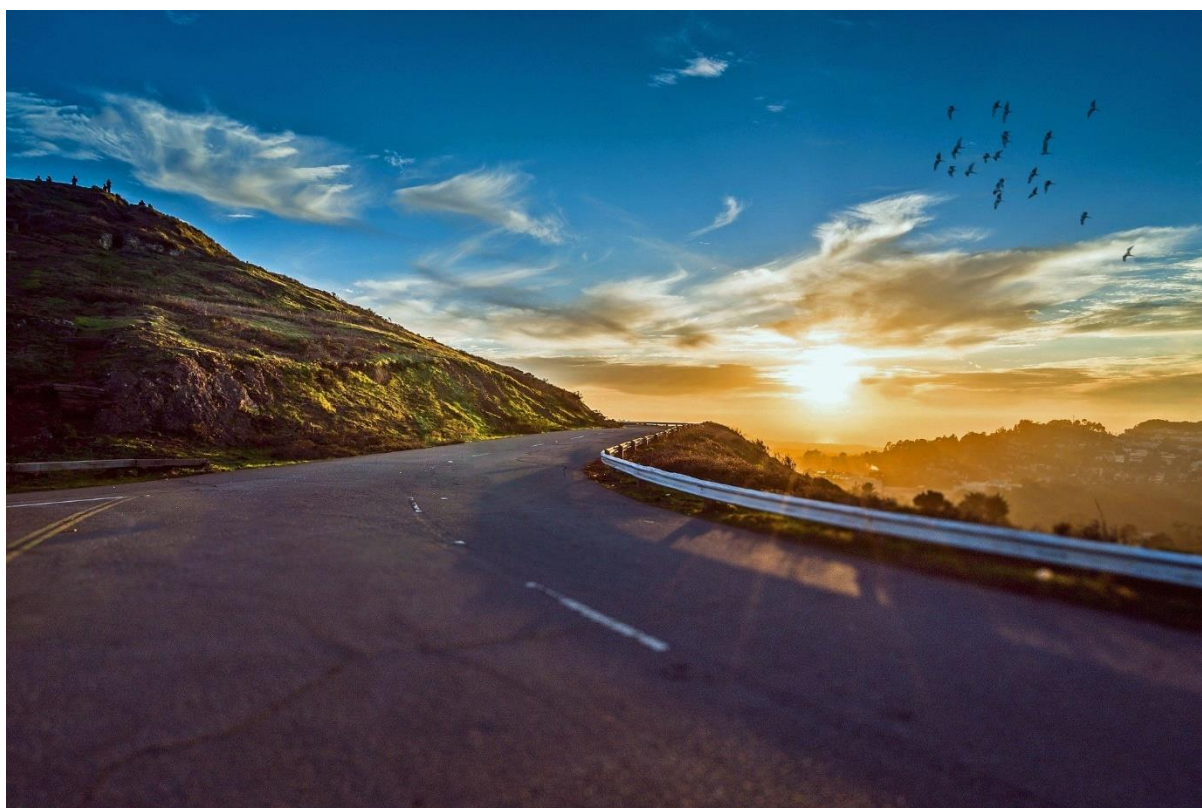

Notatka z wirtualnego wystąpienia prezydentów państw Trójmorza (19.10.2020)

Piotr Wójcik

20.10.2020

Notatka w skrócie:

- 19 i 20 października 2020 roku w Tallinie (stolicy Estonii) odbywa się 5 Szczyt Państw Inicjatywy Trójmorza. W ramach spotkania, odbywa się szereg paneli dyskusyjnych poświęconych wzajemnej współpracy.
- Szczyt skupia najważniejszych polityków krajów członkowskich, w tym prezydentów, premierów, czy szefów spraw zagranicznych zrzeszonych w inicjatywę państw.
- Inicjatywa Trójmorza ma istotne znaczenie w dzisiejszej polityce europejskiej."

Trójmorze to pojęcie nie bez powodu coraz częściej używane w kontekście polityki europejskiej. Inicjatywa ta powołana została w 2015 roku, a w jej skład wchodzi 12 państw: Austria, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estoni, Litwa, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia i Węgry – państwa unijne położone między Morzem Bałtyckim, Adriatyckim i Czarnym. Kraje zrzeszone w inicjatywie liczą w sumie 111 milionów osób (22% całkowitej populacji Unii Europejskiej), powierzchnia ich terytorium wynosi – 1,210 mln km² (27% pow. UE), a PKB – 1,6 bln euro (10% PKB UE). **Kooperacja zrzeszonych krajów służyć ma stworzeniu solidnych podstaw rozwoju w takich dziedzinach jak transport, energetyka i cyfryzacja.**

Budowa nowych podwalin gospodarczych dla państw inicjatywy jest o tyle fundamentalna, iż decydują one o przyszłym rozwoju krajów członkowskich. Mimo iż państwa Trójmorza stanowią grupę najszybciej rozwijających się w Europie, to **w wyniku procesów historycznych kraje te mają słabiej rozwiniętą infrastrukturę komunikacyjną, energetyczną i technologiczną.** Europa Zachodnia w porównaniu do Europy Środkowej (tworzącej Trójmorze), ma znacznie bardziej rozbudowane połączenia stanowiące dziś krwiociąg tych gospodarek.

Trójmorze jest o tyle istotne, iż realizacja projektów ekonomicznych w obrębie wspólnoty w dłuższej perspektywie będzie mieć wpływ na konkurencyjności tego obszaru w przyszłości. Kooperacja zrzeszonych w niej państw ma umożliwić nadrobienie zapóźnień gospodarczych w stosunku do bogatszych państw kontynentu. Aby rozwijać inicjatywę, ważne jest zaangażowanie władz państwowych oraz instytucji finansowych obecnych na rynkach państw Bałtyku, Adriatyku i Morza Czarnego.

Obecnie taki format rozmów i wzajemnych konsultacji jest niezmiernie istotny w kontekście trwającego w dniach 19-20 października (tym razem z powodu pandemii COVID-19 – w dużej mierze wirtualnego) szczytu państw Trójmorza w stolicy Estonii, Tallinie. Szczyt przyciągnął najważniejszych decydentów krajów trójmorskich – prezydentów, premierów, ministrów, prezesów organizacji odpowiedzialnych za rozwój gospodarczy poszczególnych państw – którzy mają największy wpływ na kształtowanie polityk ekonomicznych krajów Trójmorza. Nie zabrakło również sekretarza stanu USA Mike’a Pompeo.

Jednym z najbardziej istotnych elementów wczorajszego dnia było forum prezydentów krajów członkowskich. Każda z głów państw Trójmorza podkreślała nie tylko interesy własnego kraju, ale również wysokie znaczenie inicjatywy i konieczność wzajemnej kooperacji.

Prezydent Słowenii Borut Pahor w swojej wypowiedzi przywiązywał dużą wagę do **budowy nowych połączeń komunikacyjnych i współpracy transatlantyckiej**.

Z kolei prezydent Litwy Gitanas Nausėda wprost powiedział o konieczności budowania **strategicznych relacji ze Stanami Zjednoczonymi – w celu budowania bezpieczeństwa narodowego i regionalnego w Europie Środkowo-Wschodniej**, ważnych dla obu stron. W kontekście współpracy ekonomicznej, litewski polityk wspominał o znaczeniu kooperacji regionalnej służącej zachowaniu spójności w Europie. Innym z mocno akcentowanych tematów przez Nausėdę była energia – polityk wymieniał cele (i realizowane działania) takie jak rozbudowa infrastruktury LNG na Litwie, postawienie na inteligentną, zieloną i bezemisyjną gospodarkę, a także synchronizację państw nadbałtyckich z pozostałymi członkami.

Trzecią osobą biorącą udział w panelu dyskusyjnym była prezydent Słowacji Zuzana Čaputová. W swoim przemówieniu mocno podkreśliła ona na konieczność wzajemnej współpracy, w obliczu pojawiających się nowych i niespodziewanych wyzwań – takich jak między innymi pandemia koronawirusa. Zacieśnianie więzi między partnerami Europy Środkowej ma wspomóc rozwój gospodarek państw członkowskich i wzmocnić samodzielną operatywność zrzeszonych krajów (jak też w ramach UE).

Kolejnym politykiem omawiającym współpracę w ramach Trójmorza był prezydent Łotwy Egils Levits. W wypowiedzi łotewskiej głowy państwa w szczególności pojawiał się komunikacyjny wymiar współpracy – chociażby lepsze skomunikowanie północnej części Europy poprzez realizację projektu Rail Baltica. Levits liczy na rzeczywistą kooperację między partnerami inicjatywy – również Stanami Zjednoczonymi, Niemcami i Komisją Europejską.

Następne przemówienie należało do prezydenta Czech Milosa Zemana. Czeski polityk zwracał uwagę głównie na połączenia transportowe łączące państwa członkowskie – rzeczne, kolejowe i drogowe. W wypowiedzi padło jedno konkretne przedsięwzięcie – korytarz transportowy łączący Dunaj, Odrę i Łabę.

W dalszej kolejności głos zabrał prezydent Rumunii Klaus Iohannis, który położył nacisk na **wzmacnianie połączeń komunikacyjnych w ramach Inicjatywy, które w ocenie polityka pozwolą na zniwelowanie różnic gospodarczych**. Via Carpathia z Polski do Rumunii – według Iohannisa – jest jednym z kluczowych projektów w ramach Inicjatywy. Jednym ze środków pozwalających na realizację kluczowych propozycji są środki Funduszu Trójmorza, instytucji państwowych i prywatnych. Rumuński polityk podkreślał znaczenie Morza Czarnego i Dunaju, łączącego szlaki handlowe ze Wschodu na Zachód, przyczyniające się do wzrostu gospodarczego regionu czarnomorskiego i rozszerzonej współpracy na płaszczyźnie euroatlantyckiej.

Następnie przemówienie wygłosił prezydent Austrii Alexander Van der Bellen. Polityk ten podkreślał duży wkład Unii Europejskiej w rozwój państw regionu. Ze strony austriackiej głowy państwa padła wypowiedź o konieczności współpracy między państwami Europy Środkowej, w szczególności w sprawach dotyczących kryzysu klimatycznego, co pozwoli całej Europie odnieść korzyści z tej formy kooperacji.

Pozostałe konferencje na tallińskim szczycie poświęcone były szerszemu omówieniu wyżej wymienionych projektów. W stolicy Estonii ma dojść do opracowania listy projektów priorytetowych finansowanych przez Fundusz Trójmorza, którego udziałowcami są już Polska, Rumunia, Węgry, Bułgaria, Łotwa i Estonia, a dołączyć ma do nich Chorwacja. Przedsięwzięcia realizowane w ramach Inicjatywy Trójmorza mają przede wszystkim skupiać się na wzajemnej współpracy i finansowaniu strategicznych inwestycji komunikacyjnych, energetycznych i cyfrowych na osi Północ-Południe.

O AUTORZE

Piotr Wójcik Absolwent studiów licencjackich na kierunku polityka społeczna na Uniwersytecie Warszawskim, obecnie student stosunków międzynarodowych na UW. Brał udział w licznych projektach, również dotyczących tematyki międzynarodowej. Zainteresowania badawcze to geopolityka państw Europy Środkowo-Wschodniej i Kaukazu Południowego.

Sfinansowano przez Narodowy
Instytut Wolności - Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego ze
środków Programu Rozwoju
Organizacji Obywatelskich na lata
2018 – 2030

JEŻELI DOCENIASZ NASZĄ PRACĘ, DOŁĄCZ DO GRONA NASZYCH DARCZYŃCÓW!

Z otrzymanych funduszy sfinansujemy powstanie kolejnych publikacji.

Możliwość wsparcia to bezpośrednia wpłata na konto Instytutu Nowej Europy: 95 2530 0008
2090 1053 7214 0001 tytułem: „darowizna na cele statutowe”.